

Landskap: SMÅLAND *Upptecknat av:* Harald Karlsson
Härad: N.Tjust *Adress:*
Socken: Ukna *Berättat av*
Uppteckningsår: *Född år* *i*

Uppteckningen rör

På tredje lysningsdagen "draga klyngebjörk"	1
Springa kring stugan vårfruafton	1
Långfredagsris	1
Majstång	2
Julkärven	2

Karad Karlsson,
Ukna socken

1083. 1083

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

1

Kryckgånge i Småland

U. Tjusls U. Kryckgånge, vårfruaften, långfredag, majdag, julkänth.

Tröällen före tredje lysningsdagen samlas träskens ungdom, vanligtvis vid brudens hem. När nog många samlas begiva de sig till skogen för att hugga en björk. Björken skall vara en, vad man på Smålandspråk kallar en, klyngbjörk annars anses det som ett hån mot brudparet. När björken faller till marken skall tre kraftiga hussarap skalla från de närvarande. Sedan upplägges björken med ena ändan på en vagn och spelman kommandas upp på björken. Sedan sättes läget sig i rörelse mot gillesgården under musik och sång. Framkomma till gillesgården lystrar både musik och sång, och björken nedlägges med rotändan på första trappsteget. Då skall de unga som man drager björk för visa sig på trappan och framföra sitt tack till dem ^{som} draget fram björken och inbjuda alla till lek och dans, som fortsätter till tjusardag. När de inbjudna går ifrån gillesgården skall de resa björken antingen mot stugans tak eller mot ett träd som finnes i närheten. Detta med den förutsättningen att de äro så många att de kan resa björken.

All springa kring stugan vårfruaften

Som barn minns jag att vi fick anmodan av våra föräldrar att vi skulle springa kring boningshuset minst tre gånger, och sedan bli fört i sång, blev man sist i sång skulle man få trassa i fötterna. Vårfruaften begagnas alltid gröt, och att gå i sång med det var tjus. Det senare lever kvar ännu.

Långfredagsris

Att att på ris långfredagsmorgon var ganska vanligt i min barndom. Då skulle den som först kom upp lägga ett nybrutet björkris och gå till var och en i sång

(2.5)

draga av den täcket och giva den till på bara kroppen.
Riset tog man in kvällen förut, och den som sedan blev
först upp om morgonen fick använda det.

Ukna socker.

Harald Karlsson.

Majstäng

Att kläda majstängen tillgås så, ungdomen samlas mid-
sommarafton i en eklörskulle, där bryts eklör i tillräcklig mängd,
sedan fläts det tillsammans så att det bildas liksom en lång arm
som sedan slingras om en stäng i spiral från marken ända
till toppen. Ett stycke från toppen fästs en tvärså som omväxlas
med en liknande ranka av löv. Sedan bindes en krans som fästs
i toppen, och ^{den} skall vara så stor att den räcker med till den förut nämnda
tvärsån. Sedan ses stängen och fästs i marken.
Efter sedan stängen blivit rest vidtager lek och sång kring majstängen
som fortsätter till ljussan dag.

Julkärven

Julkärven användes i min hemtrakt sålunda. Julafton
tar man harekärvar och sätter upp dem på en stor framfår
boningshuset eller möjligen i utantörs belägna träd.
Granar med avbrutna toppar används ej.
Granar, hela som dom toges från skogen får man ofta se.

H. K.